

GEWONE ZITTING 2018-2019

8 FEBRUARI 2019

**VERENIGDE VERGADERING VAN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE**

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van de ordonnantie van
18 december 2008 betreffende de toegang
van assistentiehonden tot voor het publiek
toegankelijke plaatsen**

(ingediend door mevrouw Carla DEJONGHE (N),
mevrouw Véronique JAMOULLE (F), mevrouw Viviane
TEITELBAUM (F), de heren Michel COLSON (F), Pierre
KOMPANY (F), mevrouw Anne HERSCOVICI (F),
mevrouw Hannelore GOEMAN (N), mevrouw Annemie
MAES (N), mevrouw Liesbet DHAENE (N) en
de heer Paul DELVA (N))

Toelichting

Sinds 2012 hebben assistentiehonden en assistentiehonden in opleiding in het Brussels Gewest toegang tot voor het publiek toegankelijke plaatsen. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie keurde in die zin twee voorstellen van ordonnantie goed om dit mogelijk te maken; een eerste in 2008 en één in 2012¹ om de regeling ook uit te breiden naar assistentiehonden in opleiding.

De wetgeving is vergelijkbaar met deze in Wallonië² en Vlaanderen³. Al verschilt de uitvoering.

- 1 [http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl?N=&sql=\(text+contains+\(%27%27\)\)&rech=1&language=nl&tri=dd+AS+RANK&numero=1&table_name=wet&cn=2008121842&caller=image_a1&fromtab=wet&la=N&pdf_page=49&pdf_file=http://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2012/04/25_2.pdf](http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl?N=&sql=(text+contains+(%27%27))&rech=1&language=nl&tri=dd+AS+RANK&numero=1&table_name=wet&cn=2008121842&caller=image_a1&fromtab=wet&la=N&pdf_page=49&pdf_file=http://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2012/04/25_2.pdf).
- 2 <https://www.atingo.be/wp-content/uploads/2017/01/code-wallon-chien-assistance.pdf>.
- 3 <https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1017883.html>.

SESSION ORDINAIRE 2018-2019

8 FEVRIER 2019

**ASSEMBLÉE RÉUNIE DE LA
COMMISSION COMMUNAUTAIRE
COMMUNE**

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant l'ordonnance
du 18 décembre 2008 relative à l'accès
des chiens d'assistance aux lieux ouverts
au public**

(déposée par Mmes Carla DEJONGHE (N),
Véronique JAMOULLE (F), Viviane TEITELBAUM (F),
MM. Michel COLSON (F), Pierre KOMPANY (F),
Mmes Anne HERSCOVICI (F), Hannelore GOEMAN (N),
Annemie MAES (N), Liesbet DHAENE (N) et
M. Paul DELVA (N))

Développements

En Région bruxelloise, les chiens d'assistance et les chiens d'assistance en formation ont accès aux lieux ouverts au public depuis 2012. La Commission communautaire commune a adopté deux propositions d'ordonnance en ce sens : une première en 2008 et une seconde en 2012¹ afin d'élargir le dispositif aux chiens d'assistance en formation.

La législation est comparable à celle de la Wallonie² et de la Flandre³, bien que la mise en œuvre diverge.

- 1 [http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl?F=&sql=\(text+contains+\(%27%27\)\)&rech=1&language=fr&tri=dd+AS+RANK&numero=1&table_name=wet&cn=2008121842&caller=image_a1&fromtab=wet&la=F&pdf_page=49&pdf_file=http://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2012/04/25_2.pdf](http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a.pl?F=&sql=(text+contains+(%27%27))&rech=1&language=fr&tri=dd+AS+RANK&numero=1&table_name=wet&cn=2008121842&caller=image_a1&fromtab=wet&la=F&pdf_page=49&pdf_file=http://www.ejustice.just.fgov.be/mopdf/2012/04/25_2.pdf).
- 2 <https://www.atingo.be/wp-content/uploads/2017/01/code-wallon-chien-assistance.pdf>.
- 3 <https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1017883.html>.

In artikel 6 van de ordonnantie staat het volgende over wat er dient te gebeuren indien vastgesteld wordt dat de toegang geweigerd wordt : « Elke gehandicapte persoon, elk gastgezin of elke instructeur die zich te kort gedaan voelt wegens niet-naleving van de bepalingen van deze ordonnantie, kan een klacht indienen bij de Dienst van het bestuur van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die belast wordt met het onderzoek en de follow-up van de klacht. De modaliteiten voor het onderzoek en de follow-up van de klacht worden door het Verenigd College vastgelegd. § 2. Al wie een assistentiehond de toegang tot voor het publiek toegankelijke plaatsen ontzegt op basis van een andere reden dan die waarin deze ordonnantie voorziet of op basis van een in artikel 4 van deze ordonnantie bedoeld reglement zonder afdoende motivering, is strafbaar met een geldboete van 50 tot 100 euro. ».

Sinds de wetgeving in voege is getreden is het aantal klachten over de weigering van assistentiehonden en assistentiehonden in opleiding in Brussel zeer beperkt. Uit een antwoord op een schriftelijke vraag⁴ blijkt dat er sinds 2014 slechts vijf klachten werden ingediend (1 in 2014, 1 in 2016, 2 in 2017, 1 in 2018). Dit aantal staat in schril contrast met wat personen met een assistentiehond zelf aan den lijve ondervinden en met het aantal klachten en verhalen dat opgevangen wordt door de verenigingen die instaan voor de opleiding en begeleiding van assistentiehonden.

Veel handelszaken en andere publieke toegankelijke plekken in Brussel zijn vandaag niet of onvoldoende op de hoogte van de bestaande wetgeving rond de toegankelijkheid van assistentiehonden en de gevolgen wanneer ze deze weigeren. Sensibiliseringsacties moeten hieraan verhelpen. Maar daarnaast is er ook een taak weggelegd voor de overheid om ervoor te zorgen dat de maatregel beter afdwingbaar wordt. Door de mogelijkheid om enkel bij de weinig gekende GGC-administratie klachten neer te kunnen leggen, maken we het personen met een assistentiehond die slachtoffer zijn van deze vorm van discriminatie, niet eenvoudig om effectief hun gelijk te bekomen.

In het Vlaams Gewest heeft men in 2013, op basis van een juridisch omkleed advies besloten dat de klachten bij de politie neergelegd dienen te worden, omdat het in de wettekst niet om een administratieve boete gaat, maar wel om een strafrechtelijke inbreuk. Men verwijst in datzelfde advies trouwens ook expliciet naar het voorbeeld van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie om aan te geven dat ook Brussel een strafrechtelijke sanctionering in het leven heeft geroepen voor overtredingen van deze aard⁵.

L'article 6 de l'ordonnance prévoit les conséquences suivantes en cas de refus d'accès : « Art. 6. § 1er. Toute personne handicapée, toute famille d'accueil ou tout instructeur qui s'estime lésé(e) par le non-respect, à son égard, des dispositions de la présente ordonnance, peut introduire une plainte auprès du Service de l'administration de la Commission communautaire commune qui sera chargé de son instruction et de son suivi. Le Collège réuni détermine les modalités d'instruction et de suivi de cette plainte. § 2. Quiconque refuse l'accès d'un chien d'assistance aux lieux ouverts au public sur la base d'une raison autre que celles prévues par la présente ordonnance ou sur la base d'un règlement tel que visé à l'article 4 de la présente ordonnance insuffisamment motivé est punissable d'une amende de 50 à 100 euros. ».

Depuis l'entrée en vigueur de l'ordonnance, le nombre de plaintes pour refus d'accès des chiens d'assistance et des chiens d'assistance en formation est très limité à Bruxelles. Il ressort d'une réponse à une question écrite⁴ que seules cinq plaintes ont été déposées depuis 2014 (une en 2014, une en 2016, deux en 2017, une en 2018). Ce nombre contraste fortement avec les expériences vécues par les personnes accompagnées d'un chien d'assistance et avec le nombre de plaintes et de récits recueillis par les associations qui assurent la formation et l'accompagnement des chiens d'assistance.

Actuellement, bon nombre de commerces et autres lieux bruxellois ouverts au public ne sont pas ou pas suffisamment au courant de la législation existante en matière d'accès des chiens d'assistance et des conséquences en cas de refus d'accès. Des campagnes de sensibilisation devraient améliorer la situation. Mais les pouvoirs publics ont également pour mission de veiller à améliorer le caractère exécutoire de la mesure. En limitant la possibilité de déposer plainte à la seule administration de la Cocom, qui est peu connue, nous n'aidons pas les personnes accompagnées d'un chien d'assistance qui sont victimes de cette forme de discrimination à obtenir gain de cause dans la pratique.

En Région flamande, on a décidé en 2013, sur la base d'un avis juridique, que les plaintes doivent être introduites auprès de la police parce qu'il ne s'agit pas d'une sanction administrative dans le texte de loi, mais bien d'une infraction pénale. Par ailleurs, cet avis se réfère aussi expressément à l'exemple de la Commission communautaire commune pour signaler que Bruxelles a également instauré une sanction pénale pour les infractions de ce type⁵.

4 Vraag nr. 169 van mevr. Carla Dejonghe dd. 30 juli 2018: <http://weblex.irisnet.be/data/arccc/bqr/2017-18/00008/images.pdf#page=82>.

5 <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2012-2013/g2001-1.pdf>.

4 Question n° 169 de Mme Carla Dejonghe du 30 juillet 2018 : <http://weblex.brussels/data/arccc/bqr/2017-18/00008/images.pdf#page=82>.

5 <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2012-2013/g2001-1.pdf>.

Het voordeel van de mogelijkheid om de klacht in te kunnen dienen bij de politie is de verzekering van de nabijheid en de beschikbaarheid van de diensten. De politiediensten zijn bovendien ook laagdrempeliger, want een pak beter bekend dan de diensten van de GGC. Een ander, niet te onderschatten voordeel is dat dit systeem vandaag al wordt gehanteerd in het Vlaams Gewest, waardoor er meer éénvormigheid zou worden bereikt over de gewestgrenzen heen. Daarom pleiten we met dit voorstel van ordonnantie ervoor om ook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, klachten over de weigering om assistentiehonden (in opleiding) de toegang te verschaffen op publiek toegankelijke plaatsen, in te kunnen laten dienen bij de politie.

Tevens willen we de reeds bestaande mogelijkheid open houden om een klacht in te dienen bij Unia, in het geval de betrokkene zich wil beroepen op haar of zijn recht om niet gediscrimineerd te worden.

Carla DEJONGHE (N)
Véronique JAMOULLE (F)
Viviane TEITELBAUM (F)
Michel COLSON (F)
Pierre KOMPANY (F)
Anne HERSCOVICI (F)
Hannelore GOEMAN (N)
Annemie MAES (N)
Liesbet DHAENE (N)
Paul DELVA (N)

La possibilité de déposer plainte auprès de la police a pour avantage de garantir la proximité et la disponibilité des services. Les services de police sont en outre plus faciles d'accès, car ils sont nettement mieux connus que les services de la Cocom. Un autre avantage, non négligeable, est que ce système est actuellement déjà d'application en Région flamande. On assurerait dès lors une plus grande uniformité par-delà les frontières régionales. C'est pourquoi, avec la présente proposition d'ordonnance, nous plaidons pour qu'il soit également possible en Région de Bruxelles-Capitale d'introduire auprès de la police les plaintes pour refus d'accès des chiens d'assistance (en formation) aux lieux ouverts au public.

Nous souhaitons également maintenir la possibilité existante de déposer plainte auprès d'Unia, dans l'hypothèse où l'intéressé souhaite se prévaloir de son droit à ne pas faire l'objet de discriminations.

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van de ordonnantie van
18 december 2008 betreffende de toegang
van assistentiehonden tot voor het publiek
toegankelijke plaatsen**

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 135 van de Grondwet.

Artikel 2

In artikel 6 van de ordonnantie van 18 december 2008 betreffende de toegang van assistentiehonden tot voor het publiek toegankelijke plaatsen wordt paragraaf 1 opgeheven.

Artikel 3

Deze ordonnantie treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Carla DEJONGHE (N)
Véronique JAMOULLE (F)
Viviane TEITELBAUM (F)
Michel COLSON (F)
Pierre KOMPANY (F)
Anne HERSCOVICI (F)
Hannelore GOEMAN (N)
Annemie MAES (N)
Liesbet DHAENE (N)
Paul DELVA (N)

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant l'ordonnance
du 18 décembre 2008 relative à l'accès
des chiens d'assistance aux lieux ouverts
au public**

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 135 de la Constitution.

Article 2

Dans l'article 6 de l'ordonnance du 18 décembre 2008 relative à l'accès des chiens d'assistance aux lieux ouverts au public, le paragraphe 1er est abrogé.

Article 3

La présente ordonnance entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.